

جمهوری اسلامی افغانستان

د افغانستان بانک

متن تجدید نظر شده مقررہ:

ذخیره الزامی بتاسی از پالیسی پولی:

خلاصه

مقررہ ذخایر الزامی بتاسی از پالیسی پولی تعدیل گردیده است تا با سفارشات صندوق وجهی بین المللی مطابقت داشته باشد.

هدف تعدیل احکام

هدف تغییرات در مقررہ عبارت از بالا بردن موثریت ذخیره الزامی بحیث یک وسیله پالیسی پولی است. سه تغییرات کلیدی بمیان آورده شده اند:

1. اسناد قرضه سرمایوی د افغانستان بانک که به افغانی میباشد، از لست دارائی های قابل قبول حذف شده اند. (این تغییر، که توسط صندوق وجهی بین المللی سفارش شده بود، بخاطر افزایش موثریت صدور اسناد قرضه سرمایوی منتشره بانک مرکزی منحصیث یک ذریعه جداگانه کنترول پالیسی پولی، لازم میباشد.)
2. مکلفیت موجود مبنی داشتن بر 8% بحیث ذخایر الزامی مجدداً تصریح گردید.
3. جریمه های حالات تخطی توضیح و تحکیم شده اند.
4. د افغانستان بانک تادیه تکتانه را در خصوص مبالغ حسابات جاری موجود در آن بانک که برای تامین هشت فیصد اقل فوق الذکر لازم باشد، آغاز خواهد نمود، و به ذخایر اضافی تکتانه پرداخته خواهد شد.

حذف اسناد قرضه سرمایوی د افغانستان بانک به پول افغانی از لست دارائی های قابل قبول که توسط صندوق وجهی بین المللی سفارش شده بود، سبب افزایش موثریت صدور اسناد قرضه سرمایوی منتشره بانک مرکزی خواهد شد که با مقدور شدن صدور و فراخوانی آن عند الزوم از بازار، بحیث یک ذریعه کنترول پالیسی پولی مورد استفاده قرار خواهد گرفت تا مبلغ مجموعی موجود در حسابات جاری پول افغانی موسسات بانکی در د افغانستان را تحت تاثیر قرار دهد و بدین ترتیب اساس پولی را بهتر خواهد ساخت¹. د افغانستان بانک پرداخت تکتانه را بر ذخایر الزامی آغاز خواهد نمود (اما نه بالای ذخایر

¹ درین متن اثر اسناد قرضه سرمایوی صادره بانک مرکزی مشابه به اسناد بهادار قرضه دولت در بازار های مالی پیشرفته تر است، گرچه اثر آن بر بیلائنس شیت خود بانک مرکزی متفاوت است. وقتیکه د افغانستان بانک اسناد قرضه سرمایوی منتشره بانک مرکزی را به یک سازمان بانکی میفروشد، حساب جاری این بانک ها در د افغانستان بانک دبیبت میشود و اسناد قرضه سرمایوی منتشره بانک مرکزی (که یک بدهی د افغانستان بانک است) کریدت میگردد. اساس پولی تنزل می کند. زمانیکه بانک مرکزی اسناد بهادار دولت را به یک بانک می فروشد، حساب جاری موجود این بانک ها در د افغانستان بانک دبیبت میگردد و مایملک اسناد بهادار دولت کریدت میگردد (این اسناد بهادار دارائی بانک مرکزی مذکور میباشد). اساس مالی در این صورت نیز تنزل می کند. این کاهش ها در اساس پولی تنزلی را در انبوه بزرگ پولی و در تهیه اعتبار در اقتصاد، بالا میبرند.

اضافی) که اندازه آن ذریعه فورمول مندرج در نامه های متحدالمال اعلان خواهد شد، و بعداً در ختم هر دوره نگهداری ذخایر، مبلغ مربوط را به شکل عطف به ما قبل به حساب جاری موجود سازمان های بانکی در د افغانستان بانک کریدت خواهد کرد. د افغانستان بانک فقط در صورتی تکتانه را به حسابات جاری متذکره کریدت خواهد کرد که گزارش ذخایر الزامی دریافت گردد نه اینکه معلومات دیگر به د افغانستان بانک گسیل گردد.

د افغانستان بانک آرزو دارد تا سازمان های بانکی را از مسئولیت های شان بتأسی از قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری مبنی بر اجرای عملیات مصئون و سالم، طبق قوانین و مقررات، آگاه سازد. موسسات بانکی نیز مکلف به اداری سهم خود در تطبیق پالیسی پولی میباشند و تطبیق این تعدیلات در مقرر ذخایر الزامی ذریعه دیگری را به د افغانستان بانک مهیا خواهد ساخت تا وظایف قانونی خود را در جهت ثبات قیم بجا آورد.

ماده سوم: ذخایر الزامی

بخش اول - عمومیات

§ 1.1.3. صلاحیت

مقرر ذخایر الزامی (این مقرر) بتأسی از صلاحیت اعطاء شده به د افغانستان بانک طبق مواد 66 و 67 قانون د افغانستان بانک و ماده 35 قانون بانکداری وضع گردیده است.

§ 2.1.3. تعریفات

درین بخش اصطلاحات آتی معانی ذیل را دارا خواهد بود:

- أ. "امانات اساسی" عبارت از مجموع سپرده های مؤسسات غیرمالی و سایر مشتریان شامل در قلم 14 فورم بیلان شیت راپورهای مالی، میباشند.
- ب. "نوره مینا" عبارت از موعد معینه محاسبه ذخایر میباشند که در آن مؤسسات مالی اوسط روزانه امانات اساسی شانرا محاسبه نموده و پس از ضرب این اوسط در فیصدی الزامی، اوسط روزانه بیلان الزامی حاصل میگردد.
- ت. "حساب جاری" عبارت از بیلان های امانات عندالمطالبه میباشند که مؤسسه مالی با د افغانستان بانک دارد.
- ث. "پول" عبارت از بانکوت های نشر شده توسط د افغانستان بانک است که طبق ماده 3 قانون د افغانستان بانک پول رایج و قانونی شمرده میشود.
- ج. "اوسط بیلان الزامی روزانه" عبارت از اوسط مجموع مایملک روزانه دارایی های واجد شرایط است که باید برای تامین ذخایر الزامی نگهداشته شود.
- ح. "دارائی های واجد شرایط" بمعنی پول افغانی موجود در خزانه و حسابات جاری به پول افغانی در د افغانستان بانک میباشند. بتأسی از اهداف این مقرر، د افغانستان بانک چنین دارائی ها را جهت شمولیت در ترکیب ذخایر الزامی مؤسسه مالی، واجد شرایط می داند.

- خ. "مؤعد محاسبه ذخایر" عبارت از مؤعد تعیین شده توسط دافغانستان بانک است که نباید از 28 روز کمتر و از 31 روز بیشتر گردد که طی آن مؤسسه مالی محاسبات لازم را جهت تکمیل راپور مندرج در بند 5.2.3. این مقررہ انجام میدهد.
- د. "کسر ذخایر" عبارت از مبلغی است که به اندازه آن بیلانس مجموعی ذخایر الزامی از بیلانس مجموعی ذخایر حقیقی متجاوز گردد.
- ذ. "بیلانس مجموعی ذخایر حقیقی" عبارت است از اوسط دارایی های حقیقی روزانه که واجد شرایط باشد.
- ر. "بیلانس مجموعی ذخایر الزامی" عبارت از اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی میباشد.

بخش دوم - ذخایر الزامی و محاسبه آن

§ 1.2.3. ذخایر الزامی

مؤسسات مالی مکلف اند تا ذخایر الزامی را که متشکل از بیلانس مجموعی ذخایر حقیقی به شکل دارائی های واجد شرایط میباشد طی دوره مینا در حد اصغری تعیین شده برای اوسط مجموعہ امانات اساسی، نگهداری نمایند. کمیته بازار آزاد دافغانستان بانک فیصدی اصغری تعیین شده را وقتاً فوقتاً اعلان خواهد نمود. اولین فیصدی اصغری 8 فیصد تعیین گردیده که این فیصدی الی اعلان جدید توسط کمیته فوق الذکر، مدار اعتبار خواهد بود.

§ 2.2.3. اسعار خارجی

به منظور محاسبه بیلانس مجموعی ذخایر الزامی، تبادلہ سپرده های اسعار خارجی به پول افغانی به اساس نرخ یومیہ دافغانستان بانک برای خرید اسعار مربوط، صورت میگیرد.

§ 3.2.3. دوره های مینا

دوره مینا 28 روز میباشد مگر اینکه دافغانستان بانک در مکاتیب متحدالمال بعدی آنرا طور دیگری تعیین نماید. روز اول هر دوره 28 روزه با روز جمعه و روز اخیر آن با روز پنجشنبه مصادف میگردد. در مکتوب متحد المال منضمه این مقررہ و مکاتیب متعاقب آن، دافغانستان بانک در مورد دوره مینای نخست و دوره های متعاقب، و تاریخ های راپوردهی مؤسسات مالی جهت تعیین اوسط مجموعہ روزانه سپرده های مربوط، تفصیلات بیشتر ارائه مینماید.

§ 4.2.3. محاسبه ذخایر الزامی و راپورهای مرتبه

مؤسسه مالی طی هر دوره مینا مجموعہ بیلانسهای حقیقی و الزامی خود را طبق هدایات مندرج در مکاتیب متحد المال و فورم های راپوردهی منضمه این مقررہ، و نیز با در نظر داشت هدایات بعدی که دافغانستان بانک ممکن صادر نماید، محاسبه مینماید.

§ 5.2.3. گزارش ذخایر الزامی

مؤسسه مالی گزارشی را که بنام "راپور ذخیره الزامی" یاد میشود و نمونه های آن ضمیمه این مقررہ میباشد، در ظرف 6 روز تقویمی پس از آخرین روز هر دوره مینا (که معمولاً روز چهارشنبه میباشد) به مدیر عمومی نظارت امور مالی دافغانستان بانک ارائه میکنند.

§ 6.2.3. کسر ذخایر

هر زمانیکه مؤسسه مالی به اساس راپور ذخیره الزامی طی دوره مینا به کسر ذخایر مواجه گردد، دافغانستان بانک در برابر چنین کسر جریمه غیر قابل استرداد را اعمال میکند. این جریمه به اندازه 0.6 فیصد مبلغ کسر محاسبه شده و از حساب جاری مؤسسه مالی نزد دافغانستان بانک، وضع خواهد شد. اگر یک مؤسسه مالی در دو دوره مسلسل مینا کسر ذخایر را نشان دهد، درینصورت جریمه دوره دوم مینا، به اندازه 0.75 فیصد مبلغ کسر خواهد بود.

§ 7.2.3. انتقال کسر ذخایر

دافغانستان بانک مبلغ مندرج در بخش 6.2.3 را در ظرف پنج روز پس از دریافت گزارش مبین کسر ذخایر، از حساب جاری مؤسسه مربوط انتقال میدهد.

§ 8.2.3. جریمه های اضافی

علاوه بر جریمه مندرج در فوق، مؤسسه مالی ایکه طی سه دوره مسلسل مینا یا در چهار دوره مینا در خلال 12 ماه کسر ذخایر را نشان دهد، مطابق به فصل VI قانون بانکداری با اقدامات مزید اجرائی مواجه میگردد.

§ 9.2.3. تکتانه

با در نظر داشت ضرورت انکشاف سکتور بانکداری و در مطابقت با ماده 66.2 قانون دافغانستان بانک، دافغانستان بانک میتواند برای آن قسمت حسابات جاری بانکها که به پول افغانی نزد دافغانستان بانک نگهداری و برای تامین بیلانس مجموعی ذخایر الزامی ضرور پنداشته میشود، تکتانه پرداخت نماید. با وجود آن، دافغانستان بانک برای آن قسمت حسابات جاری بانکها در دافغانستان بانک تکتانه نخواهد پرداخت که باعث تزیاید بیلانس مجموعی حقیقی از بیلانس مجموعی الزامی گردد.

به منظور محاسبه آن قسمتی از حسابات جاری افغانی در دافغانستان بانک که در مقابل آن تکتانه تأدیه خواهد شد (بخش قابل تکتانه)، دافغانستان بانک محاسبه آتی را انجام خواهد داد:
بخش قابل تکتانه = حد اصغری (اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی - اوسط پول نقد روزانه در خزانه، اوسط مبلغ روزانه حساب جاری در دافغانستان بانک)² اگر (اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی - اوسط روزانه پول نقد در خزانه) کمتر از صفر باشد، در آنصورت قسمت قابل تکتانه صفر میشود.

دافغانستان بانک تکتانه لازم بخش قابل تکتانه را برای تمام دوره مینا بصورت عطف به ماقبل به حسابات جاری مؤسسات مالی در دافغانستان بانک کریدت خواهد نمود. دافغانستان بانک نرخ تکتانه را مطابق به فورمولی که در مکاتیب متحدالامال به مؤسسات مالی ابلاغ میگردد تعیین خواهد نمود. همچنان نرخ متذکره که ارزش نهائی آن در ختم موعد نگهداشت ذخایر اعلان میگردد، بحیث نرخ تکتانه سالانه اظهار خواهد شد. تکتانه الی زمانی به حساب جاری مربوط کریدت نخواهد شد که گزارش ذخایر الزامی ارائه نگردیده باشد.

جهت حصول کریدت کامل، بانک ها مکلف اند تا گزارش ذخایر الزامی را به وقت معینه تسلیم نمایند. در مقابل هر روز تأخیر در ارائه گزارش، دافغانستان بانک در پرداخت عطف به ماقبل تکتانه، مبلغ معادل به تکتانه یک روز را کسر خواهد نمود.

²مثالها: الف) اگر اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی 80,000، اوسط روزانه پول نقد در خزانه 20,000، و اوسط روزانه حسابات جاری در دافغانستان بانک 70,000 باشد، درینصورت قسمت قابل تکتانه 60,000 میشود. ب) اگر اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی 80,000، اوسط روزانه پول نقد در خزانه 20,000، و اوسط روزانه حسابات جاری در دافغانستان بانک 50,000 باشد، در آنصورت قسمت قابل تکتانه 50,000 مییاشد. ج) اگر اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی 80,000، اوسط روزانه پول نقد در خزانه 90,000، و اوسط روزانه حسابات جاری در دافغانستان بانک 50,000 باشد، در آنصورت قسمت تأدیه تکتانه صفر میشود. در مثال (ب) واضحاً دیده میشود که بانک مطالبات را برآورده نساخته زیرا مجموعه بیلانس حقیقی کمتر از اوسط بیلانس روزانه ذخایر الزامی است.

§ 10.2.3. تاريخ انفاذ

اعتبار از تاريخ تصويب اين مقررہ توسط شورای عالی، بانکها مکلف به رعایت آن میباشند.

ضمیمه: محاسبه نمونوی

روز	امانات اساسی	پول خزانه	حساب جاری	مجموع دارائی های واجد شرایط	ذخایر اضافی	قسمت قابل تکتانه
1	767,000	19,000	45,000	64,000		
2	743,000	17,000	48,000	65,000		
3	721,000	15,000	44,000	59,000		
4	801,000	21,000	42,000	63,000		
5	799,000	25,000	49,000	74,000		
6	782,000	26,000	51,000	77,000		
7	817,000	22,000	52,000	74,000		
8	820,000	20,000	46,000	66,000		
9	804,000	19,000	45,000	64,000		
10	786,000	19,000	45,000	64,000		
11	798,000	26,000	44,000	70,000		
12	773,000	23,000	42,000	65,000		
13	756,000	22,000	39,000	61,000		
14	782,000	18,000	53,000	71,000		
15	794,000	17,000	54,000	71,000		
16	813,000	19,000	57,000	76,000		
17	821,000	15,000	53,000	68,000		
18	801,000	22,000	59,000	81,000		
19	802,000	21,000	57,000	78,000		
20	804,000	14,000	54,000	68,000		
21	796,000	19,000	54,000	73,000		
22	795,000	19,000	53,000	72,000		
23	789,000	17,000	52,000	69,000		
24	813,000	24,000	56,000	80,000		
25	800,000	23,000	61,000	84,000		
26	787,000	23,000	59,000	82,000		
27	792,000	19,000	57,000	76,000		
28	797,000	17,000	51,000	68,000		
اوسط	791,179	20,036	50,786	70,821	7,527	43,259

در مثال فوق مؤسسه بانکی شرایط لازم را برآورده ساخته است. اوسط بیلانس روزمره ذخایر الزامی این مؤسسه بانکی 63,294 می باشد، که این اوسط 8 درصد اوسط روزانه امانات اساسی را از قرار 791,179 تشکیل میدهد. اوسط روزانه بیلانس مجموعی 70,821 میباشد، بنابراین بانک ذخایر اضافی را به اندازه 7,527 دارا میباشد.

مؤسسه بانکی در حسابات جاری خود نزد دافغانستان بانک بصورت اوسط 50,786 افغانی دارد. ولی تمام مبلغ متذکره قابل تکتانه نبوده بلکه فقط برای مبالغی که برای تامین ذخایر الزامی لازم است (بادر نظر داشت پول نقد در خزانه) تکتانه داده میشود. مبلغ قابل تکتانه 43,259 میشود که اگر این مبلغ به اوسط روزانه پول نقد در خزانه یعنی 20,036 اضافه شود، بیلاس الزامی مورد نظر یعنی 63,294 حاصل میگردد.